

Beretning 2014

Så er der gået endnu et år - og i lighed med sidste år må jeg konstatere at det har været et travlt år - faktisk - tænker jeg - det travleste i min tid som formand.

Der har også været travlt - hos medarbejderne på sekretariatet og på øerne - så det kan godt være, at man taler om et Udkantsdanmark, der er så trist, så trist - men som jeg ser det, er der i al fald masser af liv og gang i den på de danske småøer.

Jeg tror jeg lige for en gangs skyld vil starte min beretning med at tale om færger. Det fylder rigtig meget på de fleste småøer hele året, og reelt set bruger både I øboere og vi i Sammenslutningen for meget god tid på det - for det er jo bare vores landevej - hvorfor diskutere så meget om det?

Men diskussionerne kommer jo op hver år, når kommunerne skal lægge deres budgetter og endnu engang er der ikke penge nok, og mange øer føler, at det første byrådsmedlemmerne får øje på, er den store udgift til færgedriften - så her må jo være penge at spare.

Desværre glemmer mange byrådspolitikere, at der også falder et stort bloktilskud af - netop fordi de har øen og færgedriften, og at det bloktilskud - som i øvrigt blev forøget i 2014 - selvfølgelig skal bruges til færgedrift og ikke til renovering af børnehaver eller andet på fastlandet.

På Femø har færgegruppen gjort op, at det koster Lolland Kommune 2,9 mil. kr. ud af et samlet budget på 29,7 mil. kr. - svarende til godt 8 % at drive færgerne til Askø, Femø og Fejø. Alligevel har man i Lolland Kommune diskuteret, om man kan spare penge ved at afskaffe den ene færge og lave samsejlds mellem Askø og Femø efter den model, man kender på Lyø og Avernakø.

Før kommunalreformen i 2007 var færgetilskuddet til kommuner med småøer en refusionsordning. Amterne betalte 1/3, staten 1/3 under forudsætning af at kommunen havde afholdt sin tredjedel.

Med kommunalreformen blev refusionsordningen erstattet af et generelt bloktilskud - det såkaldte § 20-tilskud, og staten overtog amternes tredjedel af tilskuddet.

Vi har flere gange gennem henvendelser til de skiftende Økonomi- og Indenrigsministre efterlyst, at de skulle forholde sig til, om ikke kommunerne fortsat skal bidrage med deres tredjedel til færgeudgiften.

Fra Økonomi og Indenrigsminister Morten Østergaard har vi fået følgende svar: ”Med indførelsen af det generelle tilskud er der ikke et lovmæssigt krav om, at kommunerne skal tilføre færgedriften midler svarende til en bestemt andel af det statslige tilskud. **Men det er fortsat lagt til grund, at kommunerne skal bære en del af både drifts- og investeringsudgifterne ved færgetrafikken.**”

Det er selvfølgelig rart at få at vide - men om det så er 4 % eller de 33 %, som det jo rettelig burde være - ja det kan vi desværre ikke få Ministeren til at slå fast over for kommunerne.

Og så må vi jo også konstatere, at der faktisk er kommuner, hvor færgedriften til deres småø ikke er et problem - det kører - eller sejler bare.

Jeg er ret sikker på, at det ikke har noget at gøre med, hvilken farve byrådet har - til gengæld er jeg overbevist om, at ledelsen af færgedriften i den enkelte kommune har kæmpe stor betydning.

Nedsættelse af godstakster.

Kort før sommeren sidste år indgik Regeringen, Venstre og Dansk Folkeparti en aftale om Vækstplan 2014. Et af de vigtigste punkter er aftalen med Dansk Folkeparti om lavere færgetakster for erhvervsgodstransport til de små øer samt Læsø, Samsø, Ærø og Bornholm.

Der afsættes en ramme på 50 mio. kr. i 2015 og 125 mio. kr. årligt fra 2016 og frem til ”en permanent nedsættelse af færgetaksterne for erhvervsransport med henblik på at understøtte erhvervsudviklingen i ø-samfundene”.

Der er ingen tvivl om, at det er en tiltrængt håndsækning til øernes erhvervsliv, og et ønske vi i Ø-sammenslutningen har fremført og kæmpet for i mange år. Nu vil *den* økonomiske barriere for vores erhvervsliv på småøerne være fjernet, og det betyder forhåbentligt, at de eksisterende ø-virksomheder som bl.a. købmænd, restauranter og fødevarerproducenter kan sikre deres fundament og måske oven i købet udvide deres virksomhed, ligesom mulighederne for at etablere sig som erhvervsdrivende på en småø er blevet betydelig bedre - alt sammen noget der vil være med til at skabe liv på vores småøer.

I det vedtagne lovforslag står der at fragttaksterne kan nedsættes med op til 80 % - og det bliver meget spændende at se, hvor forskelligt det vil blive udmøntet. Vi vil fra Ø-sammenslutningens side meget gerne samle op på de erfaringer, I gør jer med godstaksterne i det kommende år - og vil derfor bede jer indsamle godstaksterne. De skal jo godkendes i det politiske system i kommunerne - så man kan finde dem i de politiske dagsordner.

I min egen kommune betyder det generelt 40 %'s reduktion af godstaksterne - man kan jo undre sig lidt - det er selvfølgelig under 'op til 80 %' - men der er da et stykke - så det bliver være spændende at se, hvordan det løses i andre ø-kommunerne.

Nedsættelserne af godstaksterne skal træde i kraft 1. juni 2016 - altså i morgen! Bekendtgørelsen, der udmønter loven, var kommet, men er trukket tilbage, der sad en god ø-korrekturlæser på en dansk småø og fandt graverende fejl, der ikke bare kunne korrigeres, men skulle for ministeren igen.

Fra Ø-sammenslutningens side har vi over for politikerne gjort opmærksom på den væsentlige problemstilling - nemlig hvordan vi undgår, at det igen i alt fald for småøernes vedkommende skal blive til en kamp med kommunerne om, hvad pengene skal bruges til. Vi har jo alle - både politikere og øboere - nogle friske erfaringer med de sidste 15 mil. kr., som blev givet til færgedriften til småøerne i indeværende år.

Det vedtagne lovforslag betyder, at Økonomi og Indenrigsministeren yder et årligt tilskud til kommunerne til nedsættelse af færgetakster for godstransport - som noget nyt kan private færger også modtage tilskud gennem en kommune - således kan trækfærgen fra Orø til Hammer Bakker også nedsætte godstaksterne. I loven står der desuden, at Økonomi- og Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om fordelingen af tilskuddet og om ordningens administration, herunder om, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde en redegørelse vedrørende anvendelsen af tilskuddet og desuden fastsætte regler om, at gods-tilskuddet kan gøres betinget af, at kommunalbestyrelsen på tilfredsstillende måde kan redegøre for anvendelsen af det tilskud, som kommunen har modtaget som del af det forhøjede tilskud i henhold til § 20.

I bekendtgørelse er der tale om en stramning af loven. Her står at det *påhviler* kommunalbestyrelsen hvert år at redegøre for, hvorledes kommunens andel af det forhøjede generelle tilskud i henhold til § 20 er anvendt i det regnskabsår, som ligger forud for det år, hvor tilskuddet til nedsættelse af færgetakster for godstransport udmeldes.

Økonomi- og indenrigsministerens tildeling af tilskud til nedsættelse af færgetakster for godstransport er betinget af, at kommunalbestyrelsens redegørelse på tilfredsstillende vis godtgør, at kommunens andel af det forhøjede generelle tilskud i henhold til § 20, stk. 1, er anvendt til finansiering af initiativer på færggeområdet.

Det hænger selvfølgelig sammen med, at alle kommuner fra 2014 har fået tilført ekstra § 20 - midler på baggrund af de 15 mil. kr., som Enhedslisten forhandlede igennem i Finansloven. Midler, som kunne bruges til færgesekretariat, nedsættelse af godstakster eller billigere billetter i maj og/eller september - altså serviceforbedringer.

Da vi ved indsamling af data fra de enkelte øer sidste år kunne konstatere, at der ikke var sket serviceforbedringer på ret mange øer - undtagelserne var Endelave, Tunø og Venø, så vidt jeg er orienteret - og Økonomi og Indenrigsministeren kunne konstatere det samme ved hendes forespørgsel hos kommunerne - ja så er det formentlig baggrunden for at man indfører denne mulighed. Når man giver penge fra Folketinget til kommunerne - ønsker man faktisk, at midlerne bliver brugt til det, man har forudsat og ikke blot fyldes i et stort hul i kommunekassen.

Som jeg ser det, kan kommunerne i samarbejde med øboerne lave mange serviceforbedringer - det er der gode eksempler på - på Anholt har de fået ekstra søndagsafgange og på Strynø en aftenafgang. Og her kan kommunerne redegøre for at deres andel af de 15 mil. kr. er blevet brugt til serviceforbedringer.

Bekendtgørelsen indeholder dermed for mig at se det nok det tætteste, vi indtil nu er kommet øremærkning af midler til færgedrift til småøerne.

Trafikal ligestilling.

Et andet stort færgemne i dette år har været diskussionen om trafikal ligestilling - altså det at det skal koste det samme at køre på den grå og den blå landevej. Bl.a. på sidste års Folkemøde på Bornholm havde det stor bevågenhed fra de politiske partier.

Lige inden sommerferien vedtog et enigt Folketing, at der skulle nedsættes en arbejdsgruppe, der inden den 1. marts 2015 skulle udrede, hvordan det bedst kunne sikres, at de danske ø-kommuner og småøerne kunne opnå bedre og billigere transport for biler og personer.

Arbejdsgruppen skulle analysere, om det såkaldte landevejsprincip kunne indføres, og desuden skulle arbejdsgruppen også forholde sig til, om beboere på de større øer kunne opnå ligestilling med beboerne på småøerne, for så vidt angår gratis persontransport.

I Ø-sammenslutningens målsætningsprogram slås det fast, at vi principielt mener, at al færgetransport skal være gratis, fordi vi betragter færgen som en forlængelse af den offentlige landevej.

På årets repræsentantskabsmøde i november drøftede vi den trafikale ligestilling. Flere ø-repræsentanter slog til lyd for, at vi fortsat vil have gratis færge og ikke er interesseret i at blive sat i samme bås som de store ø-kommuner, da vi er grundlæggende forskellige og har forskellige forudsætninger.

De deltagende politikere Hans Christian Schmidt (V), Flemming Damgaard Larsen (V) og Henning Hyllested (EL) meldte dengang klart ud: Sådan kunne vi da godt vælge at se på det, men at det var et enigt Folketing, der stod bag undersøgelsen om den trafikale ligestilling, og at det er her prioriteringen og den politiske vilje ligger. Det er - som de sagde - en hidtil uset mulighed for at skaffe billigere færgetransport til de danske småøer.

Repræsentantskabet bakkede op om, at Ø-sammenslutningen skulle gå aktivt ind i arbejdsgruppen for at påvirke arbejdet mest muligt til gavn for småøerne og at betragte den trafikale ligestilling som et skridt på vejen. Jeg har siddet i arbejdsgruppen og har inden møderne i arbejdsgruppen holdt Skype-møder med en af bestyrelsen nedsat følgegruppe, hvor vi har diskuteret det fremsendte materiale inden møderne i arbejdsgruppen.

Men der gik ret lang tid inden arbejdsgruppen blev samlet - det viste sig nemlig, at der gik politik i udpegningen af, hvem der skulle sidde i arbejdsgruppen - onde tunger påstår, at det var, fordi Økonomi og Indenrigsminister Margrethe Vestager i virkeligheden ikke var særlig interesseret i en sådan arbejdsgruppe - andre at diskussionen handlede om, hvorledes de store kommuner blev repræsenteret. I al fald endte det med, at Bornholm fik en repræsentant, og at de øvrige kommuner Ærø, Fanø, Samsø og Læs fik en fælles repræsentant.

De 5 borgmestre fra de store ø-kommuner fik derfor foretræde på et af de første møder i arbejdsgruppen for at fortælle om deres syn på trafikale ligestilling og prioriteringerne i forhold til det, at de store øers øboere kunne rejse gratis. Det stod hurtigt klart, at der var en helt enig prioritering mellem borgmestrene: Man prioriterede den trafikale ligestilling og dermed billigere billet for både øboere og turister meget højere end det, at øboere rejser gratis. Og i min optik er det selvfølgelig klart nok. De store øer har jo næsten det hele selv på øen, hvorimod vi som beboere på de små øer skal rejse efter det hele - læge, tandlæge, hospital, skole og uddannelse, indkøb, arbejdsformidling, al dialog med de offentlige myndigheder mv. - alt det, der jo også var begrundelsen for at indføre gratis transport for øboerne på småøerne.

At det så ikke lykkedes arbejdsgruppen at komme med et overslag på, hvor meget det ville koste at indføre ø-kort-ordningen skyldes ikke, at de 5 borgmestre meldte så klart ud, men at man på disse ruter ikke registrerer øboeres rejse, og at der ikke var tid til at fortage en egentlig optælling.

I rapporten, der udkom først i marts, forudsættes det også, at ø-kort-ordningen for småøerne fortsat gælder ved indførsel af landevejsprincippet.

I rapporten kan man også læse, at prisen for at indføre landevejsprincippet i de to modeller er henholdsvis 282 mil. kr. (hvis man forudsætter, at der indeholder i en bilbillet i gennemsnit er 2,5 person pr. bil, som man ofte gør på de store ø-færger) og 182 mil. kr. for modellen, hvor man betaler pr. bil og personer, som vi gør på de fleste småø-færger.

På vores møde i Udvalget for Småøer - efter frigivelse af rapporten om trafikale ligestilling - var der enighed om på tværs af de politiske partier, at man var forundret over, dels at arbejdsgruppen ikke havde anvist finansieringsforslag - som jo faktisk stod i kommissoriet, at de skulle - hvilket man selvfølgelig ville foreholde Økonomi og Indenrigsminister Morten Østergaard - og dels at det faktisk ikke kostede flere penge. Man var faktisk også enige om, at nu måtte der ikke gå partipolitik i det - for dette var en historisk chance for at få gjort noget ved billetpriserne til både de små og store øer i Danmark.

Det seneste, vi så har set er Regeringens udspil til Vækstplan, som indeholder et oplæg til indførsel af trafikale ligestilling for personer og biler undtagen i højsæsonen - defineret som skolernes sommerferie. Der opereres med de takster som vi kender fra rapporten - 1,27 kr. pr. person pr. sejlet kilometer + et 'startgebyr' på 20 kr. og 3,62 kr. for biler pr. sejlet.

Der kan være god mening i at indføre et startgebyr - men efter min mening skal det deles ligeligt på biler og personer - en 10'er på hver billet i startgebyr - men lad os diskutere det, når vi ser et fremsat lovforslag.

Desuden løser den trafikale ligestilling jo ikke problematikken om manglende afgang. Det er vi stadig nødt til at forholde os til.

Jeg er jo ikke i tvivl om, at det fremlagte forslag er en del af et kommende valgoplæg - men jeg håber og krydser fingre for, at der ikke går så meget valgkamp og partipolitik i det, at man ikke efter et valg kan enes om en ordning, hvor man indfører trafikale ligestilling til øerne. Det vil betyde et betragteligt løft til småøernes turisterhverv og til vores kamp for at tiltrække nye beboere på småøerne.

Og så lige et lille pip omkring det nye færgesekretariat, som har hovedsæde på Ærø. Man har netop afholdt det første årsmøde, hvor en embedsmand og en overfartsleder fra de enkelte færgeselskaber var inviteret. Fra den udsendte pressemeddelelse kan man læse, at det nye færgesekretariat har to helt centrale opgaver - nemlig fremme af tiltag, der kan optimere og billiggøre selve driften af færgerne samt etablering af et godt netværk for samarbejde kommunerne imellem.

Da det er et organ for ø-kommuner, har Ø-sammenslutningen ingen adgang til årsmøder mv. Men efter sommerferien har vi møde med sekretariatslederen af det nye færgesekretariat for at drøfte stort og små - og jeg tror ikke, at vi kan undlade at fortælle ham - i en god og ordentlig tone selvfølgelig - hvorfor det nu er, at færgerne til småøerne sejler.

Og så ikke mere færger fra mig i denne omgang - men lad os bare fortsætte under debatten, når jeg er færdig.

Sommerhuse på Småøerne.

Hidtil har det kun været muligt for ejere af et sommerhus på en småø at bo helårs i sommerhuset ved at søge om dispensation hos ø-kommunen. Kommunen skal give dispensationen, såfremt helårsbeboelsen vil medvirke til en gunstig udvikling for øen, og ifølge Naturstyrelsen er der faktisk ingen afslag på dispensation, der vil kunne holde, såfremt man anker afslaget.

Orø Beboerforening ønskede på vores generalforsamling sidste år, at dette også kom til at gælde lejere og havde i den forbindelse haft kontakt med Udvalget for Landdistrikter og øer.

Efter en snak med Orø Beboerforening tog vi kontakt til Naturstyrelsen, som efterfølgende foreslog Miljøministeren at ændre Planloven, så den indeholder en passus om lejeres helårsbeboelse i sommerhus, hvor en ejer af et helårsegnet sommerhus beliggende på en småø kan søge om dispensation til at udleje sit sommerhus til en helårslejer, hvis det kan anses for at medvirke til en gunstig udvikling på øen.

Loven er vedtaget, men det er uvist, hvor mange sommerhusejere der har gjort brug af den mulighed. Vi hører selvfølgelig gerne fra jer, hvis I har oplevet at lovændringen er taget i brug på jeres ø.

Fejøl Skole.

I september måned sidste år besluttede Lolland Kommune at lukke den kommunale skole på Fejø i 2015.

På Fejø har man rigtig svært ved at se sig selv som en ø uden skole, da man så vil få svært ved at tiltrække familier med børn, og da mange af Fejøbørnene traditionelt fortsætter deres skolegang efter 4. kl. på privatskolen Horslunde Realskole, foreslog man, at Horslunde Realskole overtog undervisningen på Fejø og dermed gjorde Fejø Skole til en satellitafdeling til privatskolen.

I loven om frie grundskoler står der imidlertid, at en friskoles bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden (vist ikke over 1 km fra hinanden) - et krav der i sin tid blev indført for at undgå, at Tvind ekspanderede ved at oprette filialer af eksisterende skoler.

Derfor besluttede Fejøforeningen at søge Undervisningsministeren om dispensation fra dette krav for at kunne oprette en filial af Horslunde Realskole på Fejø.

Tidligt i forløbet henvendte man sig fra Fejø Foreningen til Ø-sammenslutningen for at høre, om vi ville hjælpe med at støtte op om et sådant initiativ, således at man fik mulighed for at beholde en skole på Fejø. I Ø-sammenslutningens bestyrelse besluttede man, at man ville støtte Fejø i de bestræbelser, som man på øen fandt var de bedste og altså i dette tilfælde at søge om dispensation fra lov om frie grundskoler.

Man fandt dog hurtigt ud af, at det ikke kunne lade sig gøre uden en lovændring, da der ifølge Ministeren 'er tale om principielle og grundlæggende vilkår for frie grundskoler'. Derfor mente ministeren, at det ville være nødvendigt at gennemføre en nærmere analyse og vurdering af mulighederne for filialdannelser, før hun kunne tage stilling til behovet for justeringer af lovgrundlaget for de frie skoler.

Jeg deltog i Fejøforeningens foretræde for Udvalget for Landdistrikter og småøer, og Undervisningsministeren var flere gange i samråd og udtalte, at hun var positivt stemt over for forslaget.

I Ø-sammenslutningen kan vi sagtens forstå fejøboernes behov for at beholde en skole under en eller anden form - og det støtter vi fuldt ud. Men da vi kunne se, at der skulle en lovændring til, var vi jo ikke i tvivl om, at den ville komme til at gælde alle 27 øer - og så var det meget vigtigt for os, at den lovændring ikke bliver et ekstra incitament til, at ø-kommunerne bare kan lukke 'de dyre' ø-skoler, da man jo med loven i hånden vil kunne henvise til, at 'øboerne bare kan oprette en satellit-skole af en privatskole på fastlandet'. Hermed ville det så pludselig blive øboerne selv, der sidder med 'aben', idet det så er op til dem, om de har mulighed for at bevare deres ø-skole gennem en aftale med en evt. fastlands-privatskole.

Derfor har vi også i vores svar til undervisningsministeren og ULØ understreget, at dette ikke må blive en ekstra tilskyndelse for ø-kommunerne til at lukke deres kommunale ø-folkeskoler.

I det oplæg, som Undervisningsminister Christine Antorini er kommet med, har hun tilsyneladende hørt, hvad vi har sagt. Som et led i ændringen vil regeringen nemlig tvinge de pågældende kommuner til at afholde den fulde udgift af statens tilskud til eleverne på friskolerne.

Men lad os nu se hvad der sker efter valget. Alle partier er umiddelbart positive overfor en ændring - men de lokale ø-kommuner slår sig selvfølgelig i tøjret med udsigt til at skulle betale ekstra. Men vi mener fortsat, at det er vigtigt, at kommunerne forpligtes til at opretholde et godt og gratis undervisningstilbud på småøer. Det er rigtig ærgerligt for Fejø Skole, at der går så meget politik i den og at det ikke blot er muligt at søge en dispensation, for det forrykker jo hele processen. Jeg håber at man på Fejø finder en udvej, således at Fejø Skole overlever frem til en ny lov er vedtaget.

Da man nu åbner loven om frie grundskoler har vi fået en henvendelse fra Fur friskole, som ønsker at i den lovændring, der skal laves, indføjer at det er muligt at dispensere fra elevtallet på en ø-friskole.

Småøernes LAG

Gennem de sidste par år har Ø-sammenslutningen arbejdet målrettet på, at der oprettes en småø-LAG i det nye landdistriktsprogram. I dag kan vi se tilbage på, at vi i samarbejde med både den afgangende og nuværende aktionsgruppe nu er i havn med det projekt.

Aktionsgruppen med navnet Småøernes LAG for den kommende programperiode frem til 2020 blev oprettet i august sidste år og har netop afholdt sin første ordinære generalforsamling, hvor man samtidig besluttede, at Småøernes LAG også vil søge om at blive FiskeriLAG. Hvad den økonomiske ramme bliver for den nye FiskeriLAG vides endnu ikke, men at vi igen er blevet begunstiget i landLAG'en er der ingen tvivl om. Omkring 3 mil. kr. - et meget flot beløb, som er resultat af både lang tids lobby-arbejde og samtidig er en anerkendelse af det store arbejde som den tidligere LAG lavede i den forgangne periode.

I forbindelse med afslutning af den gamle LAG har der været en del administration for sekretariatet - og der er ingen tvivl om, at både vi og den afgangende bestyrelse har lært noget i den proces, som vi kan bruge, når vi når frem til næste programperiodes afslutning - vi har skrevet det ned... nu håber vi bare at vi kan huske det - eller finde det, når vi i 2020 når dertil!

Strandbeskyttelseslinjen.

I vækstplanen for 2014 blev også strandbeskyttelseslinjen nævnt. Det fremgår, at der skal etableres bedre muligheder for små, midlertidige opførelser ved de danske kyster og derfor lempes reglerne vedr. strandbeskyttelseslinjen på områder som formidlingsmæssige installationer, rekreative anlæg til brug for offentligheden, udformning af bebyggelsesarkitektoniske udtryk f.eks. i forhold til døre og vinduer, samt til gynger, sandkasser, højbede mv. i tilknytning til beboelse og endelig anlæg i tilknytning til havne f.eks. kiosker.

Miljøminister Kirsten Grosbøl har været kaldt i samråd omkring strandbeskyttelseslinjen og ud over at understrege det samlede Folketings enighed om 300 meter strandbeskyttelsesområdet som en forbudszone, påpegede hun flere gange, at skal man i gang med et projekt, som berører strandbeskyttelsesområdet, så skal man gå i dialog med Naturstyrelsen med det samme, inden man sender ansøgning mv.

Men når det så stadig ikke hjælper - når man nu til stadighed får afslag på øens projekter - ofte fordi man i Naturstyrelsen eller Naturklagenævnet er bange for, at det skal danne præcedens i forhold til andre sager - ja så har jeg overvejet, om der kunne være en anden mulighed for småøerne.

På rigtig mange af vores småøer kommer vi næsten hele tiden i konflikt med strandbeskyttelseslinjen - af den simple årsag at den udgør en rigtig stor procentdel af vores øers areal.

Derfor kunne jeg godt tænke mig, at vi i den kommende folketingssamling sammen med Udvalget for Småøer arbejdede på at gøre det lettere at få dispensationer fra strandbeskyttelseslinjen på en småø med den begrundelse, at dispensationer på småøerne ikke kan danne præcedens hverken på andre øer eller andre steder i landet. Om den er juridisk holdbar ved jeg ikke - men hvis man er enige om udviklingen på en ø, er det rigtig ærgerligt, at det skal hæmmes af, at Naturklagenævnet er bange for præcedens.

Projekter

I det sidste års tid har Britta været ansat som vores turismeambassadør. Hun har - i perioder i samarbejde med Morten Priesholm, der også har været ansat i projektet, afholdt turismeseminarer, rådgivet virksomheder, skabt netværk blandt turistvirksomheder på de udvalgte øer og ikke mindst markedsført de øer, som bød ind i samarbejdet.

Det har betydet øget professionalisme hos turismevirksomheder og forhåbentlig øget indtjening, et styrket samarbejde på tværs af turisterhvervene på øen, masser af ekstra turister og busselskaber til øerne, fine brochurer og ikke mindst har Brittias hjælp betydet, at flere turistaktører nu selv har fulgt op på markedsføringsarbejdet og selv udgiver nyhedsbreve mv. og på den måde er blevet inspireret til at gøre en ekstra indsats.

Britta ved, hvor man skal trykke, når man lige skal have Visit Horsens til at være med på en stor annonce for gratis sejlads til Endelave, og hun har forsøgt at få turistvirksomhederne til at se hinanden som samarbejdspartnere og ikke som konkurrenter - med lidt vekslende held på de forskellige øer - men de første frø er sået.

Det nuværende projekt slutter med udgangen af juni. Vi har efter længere tids forberedelse besluttet at lave et nyt turisme-projekt med fokus på virksomhedsudvikling. Midlerne til projektet kommer i første omgang fra ø-støtten og Småøernes LAG.

Til at styre projektet er nedsat en styregruppe med repræsentanter fra vores bestyrelse, Lise, repræsentanter fra bestyrelsen i Småøernes LAG, og på vores 1. styregruppemøde besluttede vi at tilbyde Britta jobbet som projektmedarbejder også i det nye projekt. Til vores held har hun sagt ja - og vi glæder os til det fortsatte samarbejde.

Ud over turismeprojektet har der i det forgangne år også været et nordisk projekt med deltagere fra de svenske og finske ø-organisationer. Projektet har været støtte af Nordisk Råds Demografiprogram og har bl.a. indeholdt to workshops på henholdsvis Hven og Femø med deltagere fra de danske, finske og svenske øer. Emnerne for de to workshops har været erhverv og jobskabelse samt bosætning.

Claus Jensen har været projektleder og har udarbejdet en rapport, som I kan tage med jer. Det, der er så stærkt ved at bringe øboere sammen, er den umiddelbare genkendelighed, der ofte er. Denne gang dog iblandet lidt sprogvanskeligheder, idet arbejds sproget var 'skandinavisk', men det viser sig som så ofte før, at vi har de samme problemstillinger og udfordringer. En ting, der dog var bemærkelsesværdigt, var, at hvis man kigger på befolkningsudviklingen fra år 2000 og frem til i dag, ja så er de danske småøer faldet procentvis betydeligt mere end især de finske øer, men også mere end de svenske.

Der kan være mange årsager til det - men måske er det, fordi man i Finland og Sverige for længe siden har erkendt, at landene geografisk er store, og det derfor giver mening at tale om at der er yderområder, der skal understøttes, hvis man vil et helt og sammenhængende land - en debat man først lige er begyndt på i Danmark.

Ø-støtte til landmænd - nu også uden fast bopæl på småøerne.

I Danmark har man i forbindelse med udmøntningen af ø-støtteordningen til landbrug på ikke brofaste øer under landdistriktsordningen valgt at lægge ø-støtteordningen under søjle 1 fra 1. januar 2015.

Det betyder, at der i den kommende ø-støtteordning ikke vil være et bopælskrav, da det iflg.

Fødevarerminister Dan Jørgensen ikke er et krav i EU-forordningen, og ordningen fremover fuldt ud finansieres af EU-støtte og hermed er det så ikke længere muligt at stille krav om bopæl.

I Sammenslutningen af Danske Småøer har vi over for Folketinget og ministeren fremført, at vi finder det katastrofalt for udviklingen på de små øer, at der ikke længere kan stilles krav om bopælspligt, for modtagere af "den særlige arealstøtte til landbrugsdrifter på småøer" (den såkaldte ø-støtteordning)!

Da vi på småøerne kæmper for at fastholde både erhverv og antallet af beboere, gør sådanne beslutninger, som den manglende bopælspligt, det ekstra svært.

Vi har desuden svært ved at forstå, at det er en EU-forordning, der gør, at det ikke længere er muligt at stille bopælskrav.

EU parlamentet har i resolution af 22. september 2010 vedr. Lissabontraktatens artikel 174 påpeget, at der skal ydes særlige opmærksomhed til bjergegne, øer og tyndtbefolkede områder

Derfor har vi også henvendt os til EU-parlamentarikerne for at få dem til at spørge, om det virkelig kan passe. Ole Christensen fra Socialdemokraterne har spurgt Kommissionen og fået svaret; at *bopælen ikke er et kriterium for berettigelse til direkte betalinger, og Kommissionen i øvrigt ikke overvåger ikke, hvordan betalinger for områder med naturbetingede begrænsninger fordeles mellem personer med og uden bopæl i de udpegede områder.*

Underforstået eller min fortolkning: Man er sådan set også ligeglad med, hvordan det går de områder, man støtter.

Ole Christensen har bedt om at få eksempler på, hvordan forordningen virker, og har den en negativ indvirken på småøerne, er han villig til at tage sagen op igen overfor kommissionen.

Vi ved, at der er flere og flere udenøes landmænd, der opkøber jord på småøerne - og derfor vil vi gerne have tilbagemelding fra jer, hvis I har uheldige oplevelser, der kan relateres til denne problematik.

Samarbejdet med Folketinget, Minister og ministeriets embedsmænd.

Mange af vores sager i Ø-sammenslutningen retter sig mod Folketinget, ministre og embedsmænd i ministeriet.

Igen i år har vi haft et rigtigt godt samarbejde med Udvalget for Småøer. De politikere, der sidder i dette udvalg, er seriøst interesserede i, at småøerne fortsat består som bæredygtige helårssamfund, og i at møde øboerne og gerne deltager i ø-ture og vores repræsentantskabsmøde og generalforsamlinger.

Et andet eksempel på et sådant samarbejde var en mail fra Flemming Damgaard omkring modernisering af valgloven, hvor man fra Folketingets side ønsker, at valgsteder fremover skal holde åbent fra 8 - 20. Forslaget til ændringen af valgloven har været i høring - men ikke lige hos os - og Økonomi og Indenrigsminister Morten Østergaard fremsætter efterfølgende et ændringsforslag, som giver kommunalbestyrelserne mulighed for at undtage 14 navngivne småøer fra det fremtidige krav om at ændre åbningstiden på afstemningsstederne til kl. 8, når valgbehandlingen falder på en arbejdsdag.

Med den mail fik vi mulighed for at handle og sende et brev til Kommunaludvalget, ULØ og Økonomi og Indenrigsministeren, hvori vi gjorde opmærksom på, at det var problematisk at ændringsforslaget kun omfattede 14 ud af Ø-sammenslutningens 27 medlemsøer. Ud over de 14 nævnte øer er der andre øer, som er selvstændige valgsteder og hvis deres kommune ikke har reageret i høringsrunden, risikerer disse øer at blive lukket som selvstændige valgsteder, fordi der ikke kan dispenseres fra åbningstiderne.

Det lykkedes - takket være henvendelsen fra Flemming Damgaard - at få alle 27 øer skrevet ind i valglovsændringen.

I år har vi også haft vores ø-støtte-embedsmænd på tur. Jeg skal ikke hævde, at de aldrig havde været uden for Valby Bakke - men de havde i al fald aldrig været på en småø. Så turen til Askø, Femø og Fejø for at besøge projekter, der har modtaget ø-støtte var en kæmpe oplevelse for dem og rigtig vigtigt, da vi jo fra Ø-sammenslutningen ikke er med inde over behandlingen af ansøgninger.

Pludselig gik det op for dem, hvad en ø-købmand er - hvilken betydning et samlingslokale har på en ø, hvad det betyder for et ø-erhverv at modtage et ø-støttelån. Jo ingen tvivl om at det var en stor øjenåbner - og embedsmændene har ytret ønske om at komme afsted igen. En stor tak til Askø, Femø og Fejø som gav ø-støtte-embedsmændene en fin og oplysende tur.

Fra vores egen verden.

Siden 1986 har vi modtaget driftsstøtte til vores sekretariat og senest kommer støtten fra MBBL. Vi har igennem nogle år kunnet høre 'på vandrørene', at modtager man støtte, så indgås der også en driftsaftale om, hvad man som støttmodtager skal lave for ministeriet.

2015 blev så det første år, hvor vi blev præsenteret for en driftsaftale fra MBBL. Driftsaftalen indeholdt en aftale om, at vi i Ø-sammenslutningen skulle lave en afdækning af de enkelte øer - lige fra befolkningstal, areal, antal beboelser over hvilke erhverv der er på den enkelte ø, institutioner, offentligt erhverv, til hvilke potentialer og udfordringer den enkelte ø ser.

Noget af det kan vi svare på - de kolde facts - men andre har vi måtte forstyrre jer ø-repræsentanter for at få. Og vi er med på, at det har været en stor opgave - og vi er jer stor tak skyldig for, at vi nu har fået det i hus. Nu forestår så arbejdet med at få skrevet det sammen og efterfølgende bliver der trykt en lille folder med facts'ene.

Og hvad skal det så bruges til - kan man jo fristes til at spørge? Ja, vi er ikke i tvivl om at materialet i al fald skal bruges af ø-støtte-folkene, når de skal behandle øernes ansøgninger.

Der ud over tænker jeg også, at ministeriet ønsker at bruge det i promoveringen af deres arbejdsområder - også når de snakker LAG og FLAG.

Dette år har budt på masser af ø-besøg - eller i hvert fald en del. Eva og jeg har været inviteret til Femø, Avernakø og Drejø - Lise var med os på Anholt, vi har været med ULØ på Tunø og har arrangeret en tur med ø-støtteembedsmændene til Askø, Femø og Fejø.

Og jeg vil gerne understrege - det er altså noget, vi rigtig gerne vil bruge tid på og prioritere - i al fald formandskabet. Vi er til snak i beboerforeningens bestyrelse - til offentlige møder med øboerne - med jeres kommunale folk - ja hvad der nu synes at passe ind i jeres ø's behov. Vi kommer gerne - hverdagsaftner eller weekender.

At være formand i en forening, hvor man har en rigtig god bestyrelse, er jo ingen sag. Vi har en 5 - 6 bestyrelsesmøder om året, et par Skype-møder og et 12-12 møde - altså et møde på et døgn, hvor der bliver arbejdet igennem. Det giver ro og tid til at fordybe sig i de lidt større sager, og også mulighed for at være lidt visionære og drøfte fremtiden også de mere obskure forslag - sidste gang var det vist stalddørssalg, der i al fald om aftenen fik en helt ny betydning ligesom dyreværnsloven blev taget kærlig under behandling - for hvordan afliver man mest dyrevenligt en reje?

Tak for et godt samarbejde til både bestyrelsen og til dig Eva og tak for jeres ildhu og engagement. Tak til Lone og Bent - efterfølgende .. som nu træder ud.

Der er de senere år oprettet et korps af afgående bestyrelsesmedlemmer, som hjælper til med stort og små - Ø-sammenslutningens støtteforening. Dejligt med ekstra folk at trække på. Tak for hjælpen.

Og så er der sekretariatet – her har det også været et rigtigt travlt år. Vi tog jo afsked med Bodil i august sidste år ved en fin reception og havde i god tid slået stilling som sekretær op.

Efter ansættelsessamtaler valgte vi at tilbyde stillingen til en person, som først sagde ja tak og fik en måned i virksomhedspraktik på sekretariatet og var med os til Folkemøde på Bornholm for at få et indblik i vores arbejde. Desværre besad hun ikke de kvalifikationer, som vi efterspurgte og troede, at hun havde, og i juli måned - med indkald i Lises ferie og efter en masse skrivelser - enedes vi om, at det var bedst, at vores veje skiltes.

Derefter indkaldte jeg nye ansøgere, og Lise og jeg havde endnu en runde ansættelsessamtaler i den 22. juli. Fra en kusine, som havde søgt jobbet hos os, hørte Aase om vores ubesatte kontorstilling, og på den måde kom vi i kontakt med hende og havde dermed Aase og en anden til samtale.

Den 1. september startede Aase, og det er vi rigtig glade for. Der har været nok at tage fat på med masser af regnskab og projektafslutninger, men det har du heldigvis taget oppe fra og ned. Tak for din indsats - og for at du ikke er løbet skrigende bort.

Men månederne uden sekretær har sat sit præg på vores sekretariat. Nogle har oplevet, at vi i perioder har lukket telefonen om formiddagen for at give Lise og Aase arbejdsro til årsregnskab og projektafslutninger. Derudover har det jo betydet, at der har været betydelig flere arbejdsopgaver lagt på Lise - dels i arbejdet med at få afsluttet Bodils periode - dels fordi vi har manglet en sekretær i en længere periode og dels i arbejdet med at få sat Aase ind i diverse arbejdsgange.

Desuden har der været mange projekter, der har skullet afsluttes - og det betyder altså mange timer med afrapportering, regnskab osv. m

Du Lise - klør bare på uden at kny - men jeg ved der har været travlt - for når der er travlt hos sekretariatslederen - drypper det jo også på formanden.

Jeg har kunnet se det af dine timesedler - har kunnet høre det på vores medarbejdersamtaler og vores daglige kontakt.

Derfor har et af mine nytårsfortsættere også været, at vi skulle have Lise ned på en normal arbejdsuge - selvfølgelig med de udsving, der nu engang er.

Derfor har jeg også prioriteret Lises arbejdstid hårdt - ikke benhårdt - men alligevel er der ting, som er prioriteret anderledes. Måske nogle af jer er stødt på det - og så er det altså mig I skal klandre og ikke Lise!

Du skal have tak - Lise - for endnu et år med en kæmpestor arbejdsindsats - og fra mig selv - tak for mangen en sparring omkring dette eller hint.

Også her skal der lyde en tak til Morten, som jo godt nok ikke er 'vores' medarbejder, men som altid er god at sparre med og er god til at sætte tingene lidt på hovedet.

Og så lakker beretningen mod enden - der kunne have været omtalt så meget andet, men det blev så dette, jeg valgte i år.

Der er rigtig meget fokus på det, der beskrives med et ikke særligt flatterende ord - Udkantsdanmark. Især journalister elsker at fortælle historien om det triste Danmark, hvor ingen vil bo, hvor alt egentlig er bedst tjent med at blive revet ned, og hvor journalisterne og 'kloge hoveder' blot diskuterer, hvem det er, der skal lukke og slukke.

Når jeg har haft en sådan journalist i røret, og egentlig er blevet i lidt dårligt humør over at skulle forsvare alt det, som jeg synes også er en del af vores fælles Danmark - ja så slår jeg lige et smut ind på mit kontor og kaster et blik på det gruk af Piet Hein, som jeg har hængende - og det plejer at hjælpe. Derfor får I det også lige her til allersidst - det hedder Trit.

Trit

(Huskevers for den sidste individualist)

Hvad rager det dèn,
som er sikker på sit,
at resten af verden
er ude af trit.

Tak for i år!